

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยมีความสำคัญต่อคนไทยมาก ในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติและเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างคนไทยด้วยกัน เราควรรักษาเอกลักษณ์ของชาติโดยการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและเหมาะสม เพราะผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องและเหมาะสมนั้น สุน อมรวิวัฒน์ (2527) กล่าวว่า จะเป็นผู้ที่พบกับความสำเร็จในชีวิตทั้งการเรียนและการประกอบหน้าที่การงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาเป็นอย่างมาก เพราะไม่เช่นนั้น เขาก็จะสูญเสียโอกาสไปอย่างน่าเสียดาย สอดคล้องกับคำกล่าวของ วงษ์ อมรศีลสวัสดิ์ (2532) ที่ว่า ภาษาไทยเปรียบเสมือนกุญแจแก้วสารพัดนึกที่จะไขประตูรวิชาได้อย่างวิเศษสุด

เมื่อภาษาไทยมีความสำคัญดังกล่าว การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมีความสำคัญที่จะต้องเน้นเป็นอันดับแรก เพราะจากประสบการณ์การเป็นครูมาสิบปีเศษของผู้วิจัย พบว่า เด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาไทยไปตั้งแต่ชั้นต้น ๆ มักจะมีปัญหาการเรียนวิชาอื่น ๆ และจะมีผลไปจนถึงระดับชั้นที่สูงขึ้นไปด้วยแทบทั้งสิ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยให้บรรลุจุดประสงค์หลักสูตร จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ

ในสภาพปัจจุบัน การเรียนการสอนภาษาไทยประสบกับปัญหาในทุกๆระดับ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา เพราะจากการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ด้านผลการใช้หลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ กล่าวคือ นักเรียนประถมศึกษา มีความสามารถในการอ่าน เขียน และพูดยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532) ทั้ง ๆ ที่การเรียนการสอนภาษาไทย

ในระดับประถมศึกษามุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลของทักษะทั้งสี่ทางภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่าน และ การเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) นอกจากนี้ พะนอม แก้วกำเนิด (2532) ยังให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยของเด็กว่าขณะนี้เด็กใช้ภาษาไทยอยู่ในอาการนำวิตก การปรับหลักสูตรจะเน้นเรื่องภาษาไทย

เมื่อนิยามถึงความบกพร่องทางการเรียนการสอนภาษาไทยที่ส่งผลให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็กยังไม่เป็นที่น่าพอใจแล้ว กรรณิการ์ พวงเกษม (2527) ชาญชัย นิยมดิษฐ์ (2532) และ วงษ์ อมรศีลสวัสดิ์ (2532) ต่างก็มีความเห็นตรงกันว่า สาเหตุประการสำคัญที่สุดคือ ตัวครู ซึ่งพบว่า ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีสอนโดยยึดตัวครูเป็นหลัก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่พบว่า ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังใช้พฤติกรรมการสอนประเภทครูเป็นผู้แสดงมากกว่าเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532) เป็นเหตุให้การเรียนภาษาไทยของเด็กไม่บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

การเรียนการสอนภาษาไทยที่ได้ผลนั้น จะต้องสอนให้ทักษะทั้งสี่สัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นกระบวนการทางธรรมชาติในการสอนภาษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2522) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ไว้ดังนี้

1. ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน ให้ถูกต้องคล่องแคล่ว โดยการฝึกทักษะแต่ละอย่างให้แม่นยำ แล้วจึงฝึกทักษะทั้งสี่ให้สัมพันธ์กัน และส่งเสริมความคิดตลอดจนความคิดสร้างสรรค์
2. ฝึกทักษะทางภาษาช้า ๆ และบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ และหมั่นฝึกฝนทบทวนอยู่เสมอ ครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะเป็นรายบุคคลอย่างทั่วถึง
3. ฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาควบคู่ไปกับการใช้ภาษาและให้รู้วัฒนธรรมทางภาษา
4. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ วิจารณ์วิจารณ์ และสังเคราะห์สิ่งที่ได้ฟังและอ่าน เพื่อฝึกความคิด การแก้ปัญหาและให้มีวิจรรณญาณในการแก้ปัญหา
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไทยไปใช้เป็น

เครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ

6. ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย โดยสอนให้เห็นคุณค่าและตระหนักใน
ความสำคัญของภาษาไทย ทั้งในส่วนที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการสื่อสารและในด้านการอนุรักษ์มรดก
ทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในความงามของภาษา เพื่อให้เกิดความ
จรรโลงใจโดยใช้ธรรมชาติ บทร้อยแก้วและร้อยกรองที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น มาเป็นสื่อใน
การสอน

8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และเฝ้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อ
ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

9. สอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ เช่น การมีระเบียบวินัย ความอดทน ความขยัน ความ
รับผิดชอบ ฯลฯ เพื่อให้การเรียนบรรลุผลของหลักสูตร

10. ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต จดจำและจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้าง
ประสบการณ์ทางภาษา ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

11. นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้สัมพันธ์
กับการเรียนและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

12. ให้แบบอย่างที่ดีกับผู้เรียน โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษาของครูในการสอนและ
การสื่อความในโรงเรียน

13. เน้นพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน ในการวัดประเมินผล ต้องคำนึงถึงวัยและ
ระดับชั้นผู้เรียน ในขั้นต้น ๆ จะฝึกเรื่องที่มีโครงสร้างง่าย ๆ พอขั้นสูงขึ้นไปจะยากขึ้นและซับซ้อน
ยิ่งขึ้นตามลำดับ ดังนั้นขั้นตอนความสามารถของผู้เรียนจะเป็นไปตามกระบวนการที่ครูสอน เรื่อง
บางเรื่องสามารถเรียนได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย เช่น การรายงาน การ
อภิปราย การโต้วาที ฯลฯ จึงต้องมีการวัดหรือประเมินผล โดยใช้เกณฑ์ที่ต่างกัน โดยคำนึงถึง
พัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก

14. ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนภาษาของตนเอง เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นตาม
ลำดับ

15. ศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและ

ต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง

16. สอนซ่อมเสริม เมื่อทราบว่าผู้เรียนขาดทักษะทางภาษาด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทย

17. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนภาษาไทยด้วยความสนุกสนาน สนใจ โดยใช้เกม เพลง เป็นสื่อช่วย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนชอบเรียนภาษาไทยและรักภาษาไทย

18. จัดทำหนังสือเรียนที่เหมาะสมมาให้ผู้เรียนอ่านมาก ๆ หรือส่งเสริมการอ่านหนังสือในห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนอ่านคล่องและมีความรู้กว้างขวาง

จากแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ในระดับประถมศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรใช้หลาย ๆ วิธี แต่ที่น่าสนใจและน่าจะนำมาใช้ได้ผลดีคือ การแสดงละคร และการอ่านบทสนทนา เพราะทั้งการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา ต่างก็มีจุดเน้นที่สำคัญคือ ฝึกการใช้ภาษา ให้ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตของเด็กมากที่สุด คือเด็กได้แสดงออกอย่างสนุกสนาน ได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ ด้วยกิจกรรมและด้วยประสบการณ์ แทนที่จะใช้หนังสือหรือนู่นให้ฟังอย่างเดียว สอดคล้องกับคำกล่าวของ John Dewey (อ้างถึงใน กมลรัตน์ หล้าสงฆ์, 2528) ที่ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการกระทำ

(Learning by doing)

ฉวีวรรณ กินวงศ์ (2524) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการนำละครมาใช้ในการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. ทำให้บทเรียนน่าสนใจและประทับใจ
2. ช่วยให้เรื่องที่เรียนเป็นจริงเป็นจังขึ้น
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์และเป็นการปรับปรุงทักษะทางภาษาด้วย
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกตามบุคลิกภาพของตัวละครอย่างที่ไม่อาจทำได้ด้วยวิธีอื่น
5. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
6. เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ทำให้สนใจเรียนมากขึ้น

7. ช่วยเปลี่ยนเจตคติของผู้เรียนให้เป็นที่ปรารถนา
8. ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ของผู้เรียน
9. ช่วยสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนช่วยกันคิดแก้ปัญหา
10. ส่งเสริมทักษะทั้งสี่ทางภาษา คือ ทักษะในการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน
อีกทั้งยังส่งเสริมทักษะทางการแสดงด้วย

นอกจากนี้ อมรา ปรุญญิณฺฐุณฺ (2522) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อการสอนแบบละครในโรงเรียนมัธยม ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลจากการศึกษาและวิจัยพบว่า สื่อการสอนแบบละครมีคุณค่าในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงและใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ผู้สอนร้อยละ 59 มีความเห็นว่า สื่อการสอนแบบละครมีประโยชน์ค่อนข้างมาก ช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพ และวิชาที่ได้รับประโยชน์โดยตรงมากที่สุดคือ ภาษาไทย

ต่อมา สุวรรณิ ยหะกร (2530) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการแสดงละครและสอนโดยการอภิปราย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการแสดงละครสูงกว่ากลุ่มที่สอนโดยการอภิปราย

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การแสดงละคร เป็นสื่อการสอนที่มีคุณค่า ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้เป็นอย่างดี มีความแม่นยำยาวนานอีกด้วย

ส่วนการอ่านบทสนทนา อมรา ปรุญญิณฺฐุณฺ (2522) ได้สรุปคุณค่าของการอ่านบทสนทนาที่มีต่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. ฝึกให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็น
 2. ฝึกหัดบุคลิกภาพและการออกเสียง ตลอดจนฉลีลาการพูด
 3. นำมาใช้ได้สะดวก เหมาะที่จะใช้เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศจากการอ่านออกเสียงตามปกติ
 4. ทำให้บทเรียนน่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
 5. ช่วยลดความเบื่อหน่ายในการเรียนลงได้
 6. ช่วยเพิ่มพูนทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูดและการอ่าน
- จากการทดลองสอนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งใช้การ

สอนแบบนาฏการ อันประกอบด้วย การอ่านบทสนทนา การแสดงสด และการท่ายปรีคินาท่าทาง เปรียบเทียบกับการสอนตามแนวคู่มือครู ผลปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบนาฏการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคู่มือครู (ฉันทนา กุลธวัชวิชัย, 2530) ฉะนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า การอ่านบทสนทนา เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าทั้งการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา ต่างก็เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่า เหมาะจะนำมาใช้สอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ได้ใช้บุคลิกของตนเองในการเรียนภาษาด้วยการเลียนแบบ การแสดงท่าทาง การจินตนาการ ทำให้เกิดความมั่นใจกล้าแสดงออกในสิ่งที่สร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นการสอนที่ทำให้บทเรียนมีชีวิตชีวา ช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพได้ชัดเจนกว่าถ้อยคำที่ครูเื้ออธิบาย (สุจิต เนียรชอบ, 2531) สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้เด็กเกิดความชื่นชมและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา มาทดลองสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำไทยและความคงอยู่ของการเรียนของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา เหตุที่ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาการใช้คำไทยเพราะการใช้คำของเด็กในปัจจุบันยังไม่เป็นที่น่าพอใจดังได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยคาดว่าผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคงอยู่ของการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนมณีราษฎร์คณาสัย อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2533 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 30 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 30 คน
2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้คำให้ตรงกับความหมาย
เหมาะสมกับข้อความ หรือตรงกับความนิยมในการใช้คำ โดยเน้นเกี่ยวกับการใช้คำประเภทต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 คำที่มีความหมายเหมือนกัน
 - 2.2 คำที่มีความหมายคล้ายกัน
 - 2.3 คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกัน
3. เวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลาทดลองสอนทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 แผน เป็นแผนการสอนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา อย่างละ 12 แผน แต่ละแผนใช้เวลาสอน 3 คาบ คาบละ 20 นาที
4. ตัวแปรที่จะศึกษา
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา
 - 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการใช้คำไทย และความคงอยู่ของการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากเรียนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา

สมมติฐานของการวิจัย

จากการศึกษายังไม่ม้งานวิจัยที่เปรียบเทียบการสอนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา ในระดับประถมศึกษามาก่อน แต่ม้งานวิจัยลักษณะใกล้เคียงกันนี้ในระดับอื่น คือ งานวิจัยของ นิตยา ประพตติกิจ (2527) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบสัมฤทธิผลทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาครุวิชาเอกภาษาอังกฤษ ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครกับการฝึกปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครมีผลสัมฤทธิ์ผลทางการพูดภาษาอังกฤษสูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยการฝึกปรุประโยค และงานวิจัยของ สุวรรณิ ยหะกร (2530) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการแสดงละครและสอนโดยการอภิปราย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่เรียนโดยการแสดงละครสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยการอภิปราย

นอกจากนี้ เกม เพลง เกมจำลองสถานการณ์ ต่างก็เป็นศิลปะการแสดงขั้นพื้นฐานของการละคร หากนำมาใช้ในการสอนภาษา จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกทักษะการใช้ภาษาได้อย่างสร้างสรรค์ (ชวลิต ผู้ภักดี, 2527) อีกทั้งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาของเด็กสูงขึ้นได้ และยังช่วยให้ผู้เรียนมีความคงทนหรือความจำในเนื้อหาที่เรียนได้ติดด้วย งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้เกม เพลง เกมจำลอง สถานการณ์ ประกอบการเรียนการสอนและยังเกิดผลดีคือ งานวิจัยของ สมพล ชูบุษชา (2524) ผลจากการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนหลักภาษาไทย ด้วยการสอนแบบบรรยายโดยใช้เกมและเพลงประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความคงทนหรือความจำในเนื้อหาสูงกว่าและดีกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบบรรยาย โดยไม่ใช้เกมและเพลงประกอบการสอน

ในระดับประถมศึกษา มีงานวิจัยในลักษณะนี้คือ งานวิจัยของ มจณู สุวรรณพงษ์ (2528) ทำการวิจัยเรื่อง การทดลองสอนโดยใช้เกมประกอบการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนภาษาไทยโดยใช้เกมประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้เกมประกอบการสอน และงานวิจัยของ ทศนีย์ สุวรรณพงษ์ (2528) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนของการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยเกมจำลองสถานการณ์กับที่เรียนตามแผนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยเกมจำลองสถานการณ์กับที่เรียนตามแผนการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่เรียนด้วยเกมจำลองสถานการณ์มีความคงทนในการเรียนรู้ดีกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการสอน

โดยเหตุที่ เกม เพลง เกมจำลองสถานการณ์ ต่างก็เป็นศิลปะการแสดงขั้นพื้นฐานของการละคร เมื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลสูงขึ้น อีกทั้งทางการแสดงละครใช้ได้ผลดีในระดับการศึกษาอื่น ๆ ดังนั้นการนำกิจกรรมการละครมาใช้สอนในระดับประถมศึกษา ก็น่าจะส่งผลเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยนี้ว่า

1. ความสามารถในการใช้คำไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่เรียนโดยการแสดงละครสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยการอ่านบทสนทนา
2. ความคงอยู่ของการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มที่เรียนโดยการแสดงละครสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยการอ่านบทสนทนา

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยนี้ ไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านสติปัญญา ฐานะทางครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจของเด็ก ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลด้านความสามารถในการใช้คำไทยของเด็กได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความสามารถในการใช้คำไทย หมายถึง การเลือกใช้คำต่าง ๆ ได้ถูกต้องตรงกับ ความหมาย เหมาะสมกับข้อความ ตามความนิยมและกฎเกณฑ์ในการใช้คำประเภทต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการวิจัย คือ การใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกันและเกี่ยวข้องกัน ซึ่งความสามารถดังกล่าว จะวัดด้วยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความคงอยู่ของการเรียน หมายถึง ผลการเปรียบเทียบคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทย หลังการทดลองครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 โดยเว้นช่วงเวลาในการวัดให้ห่างกัน 2 สัปดาห์ ใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน หากผลการเปรียบเทียบไม่แตกต่าง ถือเป็นความคงอยู่ หากผลการเปรียบเทียบแตกต่างกัน ถือว่าไม่เป็นความคงอยู่

มีการจัดฉากและเครื่องแต่งกายประกอบตามความเหมาะสม สอดคล้องกับตัวละครที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องการใช้คำไทยที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน และเกี่ยวข้องกันตามที่
กำหนด

การอ่านบทสนทนา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้เด็กเตรียมตัว
ซ้อมอ่านบทล่วงหน้าแล้ว อ่านโดยเน้นลีลาการออกเสียง ประกอบด้วย วิธีพูด การเว้นจังหวะ
ลีลาการพูด การเน้นเสียง ตามบทสนทนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องการใช้คำไทย
ที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน และเกี่ยวข้องกันตามที่กำหนด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารต่าง ๆ

1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ
งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้
กิจกรรมการแสดงทั้งการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. เลือกตัวอย่างประชากร

2.1 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนชุมชนมณีราษฎร์คุณาลัย อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ที่กำลังเรียนในภาคเรียน
ที่ 3 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 60 คน

2.2 เลือกตัวอย่างประชากรแบบจับคู่คะแนน (Match Pair) โดยใช้คะแนน
ภาคความรู้วิชาภาษาไทย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 จากจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 78 คน
จับคู่นักเรียนที่คะแนนเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน ให้ได้ 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน

2.3 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากให้
กลุ่มทดลองที่ 1 สอนโดยการแสดงละคร และกลุ่มทดลองที่ 2 สอนโดยการอ่านบทสนทนา

3. สร้างแผนการสอนการใช้คำไทยที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกันและเกี่ยวข้องกัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา จำนวนอย่างละ 12 แผน

4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทย จำนวน 1 ชุด นำแผนการสอนและแบบทดสอบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม ความครอบคลุมของเนื้อหาและกิจกรรม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

5. นำแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทยที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนนิราศสุพรรณภูมิ อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 60 คน นำคะแนนมาวิเคราะห์ค่าระดับความยากและค่าอำนาจ-จำแนก เพื่อคัดเลือกไว้ใช้ในการวิจัย จำนวน 60 ข้อ

6. สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยสอนตามแผนการสอนสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนกลุ่มละ 2 ชั่วโมง

7. ทดลองสอนการใช้คำไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนาตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ใช้เวลาในการสอน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 แผน

8. เมื่อทดลองสอนครบตามกำหนดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทยและหลังจากนั้น 2 สัปดาห์ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้งหนึ่งเพื่อวัดความคงอยู่ของการเรียน

9. นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำไทยและความคงอยู่ของการเรียน ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการสอนคำไทยสำหรับครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา
2. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับครูประถมศึกษา
3. ได้แนวคิดในการสอนภาษาไทย สำหรับครูทุกระดับการศึกษา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย